

Práce analyzuje jugoslávskou diskusi provázející proces uznávání bosenských muslimů za jeden ze šesti konstitutivních národů jugoslávské federace. Chronologicky je toto období vymezeno začátkem roku 1953, kdy bylo provedeno sčítání a vyšly v periodikách první články, které popisují bosenské muslimy jako národ, a rokem 1971, v němž bylo postavení Muslimů jako svébytného národa ukotveno v ústavním dodatku SFRJ.

Analýza se pokusí postihnout tuto diskusi jak na úrovni intelektuální, tak politické, a do jaké míry se tyto dvě roviny ovlivňovaly a prolínaly. Zvláštní pozornost bude věnována názorům muslimských intelektuálů. Rovněž se podíváme na postoj chorvatských a srbských intelektuálů k myšlence existence samostatného muslimského národa. Velká role v naší práci bude věnována studiu emigrantské muslimské, srbské a chorvatské literatury a periodik. Budeme se snažit odpovědět na otázku – zda a jak silně ovlivňovala exilová literatura vývoj bosenskeho problému v Jugoslávii. Práce bude zkoumat, jak a zda se přístup k muslimské otázce mezi muslimskými intelektuály odlišoval od přístupů a postojů přítomných mezi jejich srbskými a chorvatskými protějšky. Práce se pokusí ozřejmit, jakou roli v těchto diskusích hrály otázky náboženství a jazyka a jak uznání Muslimů za svébytný národ působilo na postavení republiky Bosny a Hercegoviny v rámci jugoslávské federace.

Pro analýzu tohoto problému byly shromážděny dobové publikace z fondu bosenského institutu „Adil Zulfikarpasić“ v Sarajevu, Národní knihovny Srbska a knihovny Matice srbské v Novem Sadě. Také během psaní této práce byli konzultováni odborníci Husnija Kamberović a Amir Duranović, kteří se specializují na období Titovy Jugoslávie v dějinách Bosny a Hercegoviny. V důsledku toho bylo shromážděno obrovské množství materiálu, které zahrnuje jak jugoslávské publikace také publikace exilových autorů. Všechny tyto články a knihy jsou pečlivě analyzovány na základě postoje autorů k muslimské problematice v Jugoslávii

Období 1953–1971 nebylo vybráno náhodou. V tomto časovém rozpětí se v podstatě završil proces. Na jeho počátku, v roce 1953, během tehdejšího sčítání lidu muslimský problém prvně pojmenoval ve svém článku Moše Pijade, což bylo jedním z předpokladů pro další rozvoj diskuse v poválečné Jugoslávii mezi politickou a kulturní elitou o dané problematice. Tato diskuse byla zpočátku poněkud slabá, ale již počátkem roku 1960 začala nabývat na síle a v roce 1967, po vydání eseje Muhameda Filipoviće, získala široký rozsah. Poté, co v roce 1971 jugoslávské vedení uznalo srbochorvatské muslimy za samostatný národ, diskuse na chvíli ustoupila. Koncept srbochorvatských muslimů jako národa pojmenovaného oficiálně Muslimové, který prosadila vláda, byl rozporuplný a nelogický. Po Titově smrti v roce 1980 problém opět vystoupil do popředí.

Klíčová slova Jugoslávie; Bosna a Hercegovina; Bosenci; Bosňáci; Muslimové; narodnostní otázka; narodnostní politika; nacionalismus; socialismus; intelektuálové